

Nr 6.

Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner om effektivare skydd mot offentliggörande av storleken av skattskyldigas skattepliktiga förmögenheter.

Uti de likalydande, till konstitutionsutskottet hänvisade motionerna, nr 171 i första kammaren av herr *Pålsson* och nr 228 i andra kammaren av herr *Jansson* i Aspeboda, hemställes, »att riksdagen hos Kungl. Maj:t måtte hemställa om åtgärder i syfte att göra det åt de skattskyldiga genom lagen om inskränkning i rätten att utbekomma offentliga handlingar garanterade skyddet mot offentliggörande av storleken av deras skattepliktiga förmögenhet effektivt».

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Enligt 86 § taxeringsförordningen skall för varje lokalt taxeringsdistrikt eller, om sådant distrikt består av mer än en kommun, för varje kommun föras särskilda taxeringslängder, nämligen två längder över taxeringen av fastigheter (*fastighetslängder*), en längd över taxeringen till statlig inkomstskatt och till kommunal inkomstskatt (*inkomstlängd*) ävensom en längd över taxeringen till statlig förmögenhetsskatt (*förmögenhetslängd*) samt enligt 98 § för varje prövningsnämnd en *ändringslängd*. Debitering av preliminär B- och C-skatt och kvarstående skatt samt tillkommande skatt skall enligt 38 § uppbördsförordningen ske å *uppbörds kort*, som upprättas i enlighet med av Kungl. Maj:t fastställt formulär; i den mån Kungl. Maj:t därom förordnar, skall jämväl *debiteringslängd* upprättas. Sådant förordnande har meddelats genom 8 § kungörelsen den 30 december 1946 med vissa föreskrifter angående tillämpningen av uppbördsförordningen. Däri stadgas, att slutlig och kvarstående skatt skola debiteras å *debiteringslängd* och därjämte å *uppbörds kort* (*kreditkort*). Debiteringslängden upptager i kolumn 3 den uträknade statliga förmögenhetsskatten.

Taxeringsförordningen innehåller i 56 § ingående bestämmelser till skydd mot offentliggörande av innehållet i skattskyldigs självdeklaration. Icke ens inom beskattningsnämnderna må redogörelse lämnas i annan mån än som erfordras för taxeringen.

Bihang till riksdagens protokoll 1951. 5 saml. 2 avd. Nr 6—9.

Enligt 17 § lagen om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar (sekretesslagen) må vidare till myndighet avlämnade uppgifter till ledning för taxering, som avses i taxeringsförordningen eller eljest för beräkning av skatt ej i andra fall än i vederbörande skatteförfattningar stadgas, utan den skattskyldiges samtycke utlämnas till annan tidigare än tjugu år efter uppgiftens datum. Förmögenhetslängd ävensom prövningsnämnds ändringslängd beträffande taxering till statlig förmögenhetsskatt må vidare enligt sistnämnda paragraf ej utan den skattskyldiges samtycke utlämnas till annan tidigare än tjugu år efter längdens datum. Sistberörda stadgande i 17 § sekretesslagen till skydd för förmögenhetslängd tillkom 1938 i samband med införandet av särskild skatt å förmögenhet. Bestämelsen har därefter icke undergått annan ändring än som betingats därav att nämnda skatteform år 1947 ersatts med statlig förmögenhetsskatt.

Den år 1938 genomförda lagändringen skedde på grundval av förslag från 1936 års skattekommitté. Kommittén fann att frågan om sekretesskydd tedde sig olika beträffande taxering till den då utgående och tills vidare bibehållna inkomst- och förmögenhetsskatten och taxeringen till den nya skatten å förmögenhet. Kommittén framhöll bland annat, att vad taxeringen till inkomst- och förmögenhetsskatt anginge utgjorde taxeringslängdernas framläggande för offentlig granskning ett betydelsefullt led i själva taxeringskontrollen. Ändring därutinnan kunde ej då föreslås. Att på sätt stundom ifrågasatts förbjuda allenast publicerandet i tryck av eljest offentliga taxeringssiffror överensstämde ej med tryckfrihetsförordningens allmänna grundprincip, enligt vilken en handlings karaktär av allmän sådan också innebure en rätt att i tryck utgiva densamma. Oavsett vilken uppfattning man måste hysa om lämpligheten i och för sig att stadga hemligskydd beträffande ifrågavarande taxering, syntes det sålunda ej kunna ifrågakomma att då införa sådant. Vad taxeringen till särskild skatt å förmögenhet anginge framlades enligt gällande bestämmelser taxeringslängden ej till offentlig granskning. Därutinnan föreslog kommittén ingen ändring. Ur kontrollsynpunkt skulle också offentliggörande av förmögenhetssiffror vara mindre viktigt än offentliggörandet av inkomstsiffror. Med utgångspunkt härifrån föreslog kommittén därför sekretesskydd för förmögenhetslängd ävensom för den avdelning av ändringslängden, som avser taxering till särskild skatt å förmögenhet.

Under remissbehandlingen av kommittéförslaget framhöll bland annat Sveriges industriförbund m. fl. näringsorganisationer, att varje kännedom om förmögenhetssiffrorna dock ej därigenom komme att uteslutas, eftersom dessa kunde med något större besvär inhämtas ur uppbördslängden.

I proposition (nr 258) till 1938 års riksdag med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m. framhöll föredragande departementschefen i nu förevarande fråga bland annat att han anslöte sig till kommitténs förslag beträffande frågan om sekretesskydd för taxeringsre-

sultaten. De skäl som anförts för beredande av sekretesskydd för förmögenhetslängd jämte motsvarande del av ändringslängden vore bärande men å andra sidan kunde icke förordas, att skyddet utsträcktes att omfatta jämväl inkomstlängden. Den offentlighet, som komme inkomsttaxeringen till del, vore ur kontrollsynpunkt alltför betydelsefull för att kunna uppgivas. I vissa yttranden hade ifrågasatts, att sekretesskyddet beträffande förmögenhetstaxeringen skulle göras fullständigt genom införande av skydd jämväl för uppgifterna om debiteringen till särskild skatt å förmögenhet. En dylik utsträckning av skyddet, varigenom uppbördsböckerna till viss del skulle bliva hemliga, skulle emellertid vid dåvarande uppbördsförfarande medföra stora praktiska besvärligheter. Huruvida efter införandet av ett nytt uppbördssystem dessa svårigheter skulle kvarstå kunde enligt departementschefens mening icke då avgöras.

Vid 1946 års riksdag väcktes genom motionerna I: 92 av herrar Manner-skantz och Arrhén samt II: 165 av herr Staxäng förslag om skyndsamt utredning angående åtgärder för skyddande av deklara-tionshemligheten. I bevillningsutskottets över motionerna avgivna, av riksdagen godkända avstyrkande utlåtande (nr 39) i ämnet anfördes bland annat att i motionerna framhållits, att hemlighållandet av längderna över taxeringen till särskild skatt å förmögenhet vore verkningsslös, eftersom upplysning om den skattskyldiges förmögenhet genom en enkel räkneoperation kunde erhållas ur inkomstlängden. Utskottet framhöll, att frågan om grunderna för den statliga beskattningen av inkomst och förmögenhet då vore under utredning inom 1945 års statsskatteberedning vars förslag väntades komma att avlämnas under år 1946. Enligt utskottets mening kunde det anses sannolikt att vid en reform av den statliga beskattningen den i motionerna berörda frågan kunde komma i förändrat läge. Utskottet ansåge sig därför sakna skäl att för det dåvarande taga ställning till den av motionärerna väckta frågan.

I underdånig skrivelse den 30 november 1949 bragte Föreningen Sveriges kronokamrerare och Sveriges häradsskrivareförening, för den åtgärd som kunde finnas påkallad, frågan till Kungl. Maj:ts kännedom. Efter återgivande av vissa ovan relaterade lagrum framhöllo föreningarna, att debiteringslängden vore en offentlig handling, varför intet hindrade den, som så önskade, att med ledning av uppgifterna däri uträkna vederbörandes beskattningsbara förmögenhet. Sekretessbestämmelsen beträffande förmögenhetslängden bleve därigenom fullständigt illusorisk. Debiteringslängderna förvarades som regel under större delen av året hos de lokala skattemyndigheterna, hos vilka alltså allmänheten kunde utan större besvär inhämta uppgifter och därigenom indirekt erhålla upplysning i det hänseende man genom sekretessbestämmelsen velat skydda. Erfarenheten hade också visat, att denna möjlighet i allt större utsträckning utnyttjades av enskilda personer och företag. På grund härav syntes det böra föreskrivas,

att uppgifterna i debiteringslängden — i likhet med vad som gällde beträffande förmögenhetslängden — icke måtte utan den skattskyldiges samtycke utlämnas till annan tidigare än 20 år efter utgången av det år under vilket debiteringslängden upprättats.

Härefter föreslogs vid 1950 års riksdag i motionerna I: 237 av herr Bergh och II: 289 av herr Edström, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om förslag till bestämmelser i syfte att ge ett effektivare sekretesskydd beträffande enskilda personers förmögenhetsbelopp. I konstitutionsutskottets av riksdagen godkända utlåtande (nr 12) i ämnet framhölls, att sekretesslagens 17 § byggde på den grundtanken, att den skattskyldige ej skulle vara underkastad de olägenheter, som kunde uppkomma genom att uppgift om hans förmögenhet stode till allmänhetens förfogande. Det i lagen meddelade skyddet för förmögenhetsuppgifterna vore emellertid ej effektivt. Det syntes därför utskottet önskvärt att nyss nämnda grundtanke bleve förverkligad. Ett fullt effektivt skydd torde emellertid med utgångspunkt från nuvarande utformning av taxerings- och debiteringslängderna ej kunna erhållas utan att dessa längder jämte vissa andra handlingar såsom uppbördskorten m. m. erhöle motsvarande sekretesskydd som för närvarande tillkommer förmögenhetslängden. Med hänsyn till den betydelse ur kontrollsynpunkt, som grundregeln om taxeringsresultatens offentlighet kunde äga, ansåge sig utskottet emellertid ej för det dåvarande kunna förorda en sådan utvidgning av sekretesskyddet. Om taxerings- och debiteringslängderna, vilka till en del fått sin nuvarande utformning för att kunna tjäna som underlag för finansstatistiken, utan allvarlig olägenhet kunde omläggas, borde dock ett i förhållande till nuvarande sekretesskydd effektivare skydd för upplysningar om enskilda personers förmögenhet kunna erhållas. Innehållet i dessa längder reglerades emellertid ej i den till konstitutionsutskottets behandling hörande sekretesslagen utan i taxerings- och uppbördsförfattningar, vilka tillhörde annat utskotts behörighet. Utskottet, som ansåge det angeläget att Kungl. Maj:t toge den i motionerna väckta frågan om effektivare sekretesskydd åt enskilda personers förmögenhetsbelopp under övervägande, fann dock, med hänsyn bl. a. till den berörda skrivelsen av den 30 november 1949 från Föreningen Sveriges kronokamrerare och Sveriges härads-skrivareförening samt till pågående utredningar inom finansdepartementet, en riksdagsskrivelse i motionernas syfte icke erforderlig, varför utskottet avstyrkte motionerna.

Enligt vad utskottet inhämtat har den nyss nämnda skrivelsen från Föreningen Sveriges kronokamrerare och Sveriges härads-skrivareförening numera överlämnats till 1949 års uppbördssakkunniga för att tagas i övervägande vid de sakkunnigas fortsatta arbete, vilket beräknas bliva slutfört innevarande år. Under hänvisning härtill får utskottet, med understrykande av betydelsen av att ifrågakvarande spörsmål bringas till en tillfredsställande lösning, hemställa,

att förevarande motioner icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 22 februari 1951.

På konstitutionsutskottets vägnar:

JONES ERIK ANDERSSON.

Närvarande:

från första kammaren: herrar Jones Erik Andersson, Karl August Johanson, Elmgren, Herlitz, Björck, Hällgren*, Fritjof Thun, Damström, Arrhén och Fritiof Karlsson*; samt

från andra kammaren: herrar Fast, Norén, Swedberg, Spångberg, Nolin, Nordkvist, Hansson i Skediga*, Hammar, fru Svedberg och herr Edberg.

* Ej närvarande vid justeringen.